

Stendyssevej Syd I

Glumsø

Udgravningsrapport

NÆM 2005:129A

KUAS 2003-2122-0990

Næstved Museum 2006

Stendyssevej Syd I

Glumsø

J.nr. NÆM 2005:129A; KUAS 2003-2122-0990

Udgravningsrapport

Glumsø By, Glumsø Sogn, Tybjerg Herred, Storstrøms Amt (tidl. Præstø).

Stednr. 05.07.04

4-cm kort: 1412 I NØ

2 langhuse fra yngre romersk/germansk jernalder samt diverse udaterede stolpehuller (evt. et eller flere hegnsforløb), gruber og fyldskifter, herunder enkelte - muligvis neolitiske - stolpehuller i det nordøstlige hjørne af udgravningsfeltet.

Udgravningsleder: Mette C. Olsen.

Indhold

Abstract	4
Undersøgelsens forhistorie	5
Administrative data	5
Øvrige data	5
Topografi, terræn og undergrund	5
Målesystem	6
Udgravningsmetode	6
Udgravningens resultater	6
Hus 1	7
Hus 2	7
Genstandsfund	8
Konklusion	9
Anlægsliste	12
Fundliste	18
Tegningsliste	19
Div. kort og oversigtsplaner	
Kopi af landmålerplan (<i>nedsat 50%</i>)	
Kopi af originaltegninger (<i>nedsat 50%</i>)	

Abstract

Ved udgravning af et ca. 1.500 m² område fremkom sporene af to langhuse fra yngre romersk/germansk jernalder samt diverse stolpehuller, hvorunder flere muligvis kan tilhøre et eller flere hegnsløb. Nogle meget lyse stolpehuller i det nordøstlige hjørne af udgravningsfeltet skal muligvis tilskrives neolitisk aktivitet på stedet. Herud over fremkom gruber samt diverse andre fyldskifter, hvoraf de fleste sandsynligvis også stammer fra oldtiden, samt en del ubrændte dyrekogler og enkelte stykker oldtidskeramik og lerklining/brændt ler.

De meget beskedne keramikfund blev gjort i gruber, stolpehuller eller i tilknytning til sidstnævnte. Kun et enkelt - udaterbart - keramikfragment kan siges at være tilknyttet en tagbærende stolpe (hus 1). Keramikfundene samt lerklining og flintafslag synes kun bredt at kunne dateres til oldtiden.

Overordnet set bidrager de to nye husfund med interessant oplysninger om jernalderens bebyggelsesstruktur i området vest for Glumsø By. Undersøgelsens resultater supplerer således de sidste par års væsentlige fund i området, hvor udgravninger og detektorundersøgelser har afsløret stor aktivitet i den senere del af jernalderen og vikingetiden – en bebyggelsesaktivitet, der formentlig danner baggrunden for etableringen af den nuværende Glumsø By i vikingetid og middelalder.

Undersøgelsens forhistorie

I forbindelse med byggemodning forud for opførslen af et større boligområde sydvest for Glumsø - mellem Nyvej og Stendyssevej - i Suså Kommune (jf. Suså Kommune, lokalplan GL.B.3.7), foretog Næstved Museum en prøvegravning i september 2005 (jf. NÆM 2005:129 Stendyssevej Syd). Forud for denne prøvegravning var der allerede udgravet et hus fra yngre romersk/germansk jernalder på marken umiddelbart nord for det her præsenterede udgravningsområde (jf. NÆM 2005:104 Stendyssevej samt NÆM 2005:104A Stendyssevej I).

Efter prøvegravningen af Stendyssevej Syd blev det fundet nødvendigt at foretage en mindre udgravning på et ca. 1500 m² stort område i nord på den topografisk set højest beliggende del af området mod nord mellem *Søgegrøft 3-8* og *Søgegrøft 15*, da der her var fundet tydelige stolpehuller og gruber i flere af søgegrøfterne (jf. NÆM 2005:129 Stendyssevej Syd).

Topografisk set - et højtbeliggende plateau nær vand - er hele området oplagt til forhistorisk aktivitet (grave og bebyggelse), og der var også allerede gjort flere væsentlige fund på området sydfor - bl.a. velbevarede fibler fra jernalder og vikingetid (jf. NÆM 2004:134 og 2004:137). Desuden er der ved tidligere udgravninger registreret grav- og bebyggelsesaktivitet fra romersk jernalder knap 500 m nord for lokalplansområdet (jf. NÆM 1996:111), ligesom en fredet stendysse (sb.nr. 05.07.04-29) ligger umiddelbart nordvest for udgravningsfeltet.

Administrative data

Bygherre og finansierende myndighed var Suså Kommune. Undersøgelsen blev foretaget af Næstved Museum, og al originaldokumentation samt øvrige arkivalier opbevares på museet under j.nr. NÆM 2005:129A.

Øvrige data

Jordafrømningen blev påbegyndt d. 8. november 2005, og feltarbejdet afsluttet d. 18. november. Undersøgelsen blev foretaget af stud. cand.mag. Mette C. Olsen. Ansvarlig leder var arkæolog Thomas Roland, Næstved Museum.
Vejrforhold: Generelt overskyet med en del regn.

Topografi, terræn og undergrund

Udgravningsområdet ligger relativt højt placeret på godt kote 25 meter oh. på et plateau let faldende mod syd og øst og med udsigt mod syd ned mod Glumsø Sø. Mod vest findes et moseområde med offerfund fra flere perioder – et vådområde, der formentlig tidligere har hængt sammen med Glumsø Sø. På højdedraget mod nordøst ligger den nuværende Glumsø By med middelalderlig kirke.

Muldlaget var generelt ikke ret tykt på stedet, kun ca. 20-30 cm, og området har tilsyneladende været forholdsvis intensivt dyrket, hvilket bl.a. kunne ses af de mange pløjesor i udgravningsfladens undergrund.

Undergrunden vekslede fra gul til grågul til brungul sandblandet ler.

Målesystem

Der blev vha. målebånd udlagt et lokalt målesystem med hovedlinien gående i øst-vestlig retning (x-aksen stigende mod øst, y-aksen stigende mod nord med en afvigelse på ca. 14° i NØ/SV-lig retning). Målesystemet blev efterfølgende indmålt i landskoordinater af landinspektørfirmaet Toft & Malmkov, Næstved således, at det lokale målesystems koordinat 100/100 svarer til landmålerpunkt 11 (103 169.91/127 424.98), 100/92 til pkt. 12 (103 162.09/127 423.29), 92/85 til pkt. 13 (103 153.64/127 429.63), 72/80 til pkt. 14 (103 144.55/127 448.11), 50/100 til pkt. 6 (103 159.40/127 473.74), 50/80 til pkt. 16 (103 139.83/127.469.65) (jf. også bilag).

De landmålerindmålte punkter viste, at det lokale målesystem havde en forskydning på ca. 15 cm, samt at det allerede fra begyndelsen havde været skævt med ca. 8 cm, dvs. at fladetegningerne har en usikkerhed på omkring 7 cm.

Udgravningsmetode

Efter overjorden var rømmet af med gravemaskine (skovlbredde 2 m) i det aftalte område på ca. 1500 m² blev anlæggene A1-A114 tegnet i fladen (1:100, jf. T1-T3) samt snittet med spade, og deres karakter, fyld og dimensioner beskrevet. Enkelte - hovedsageligt større – anlæg/gruber længere væk fra husene blev ikke snittet pga. tidsnød. Der blev ikke taget billeder, da overfladen (pga. regn) hurtigt blev meget mudret og en fotoafrensning af fladen ville have været omkostningsfuld. Der blev som udgangspunkt ikke lavet profiltegninger i forbindelse med snitning af husenes tagbærende stolper. Alle tagbærende stolper blev senere hen tømt med spade.

Dræn, recente anlæg, naturlige fyldskifter og dyreaktiviteter blev som udgangspunkt ikke snittet eller undersøgt yderligere.

Overjorden på og omkring udgravningsområdet var allerede i forbindelse med prøveudgravningen blevet afsøgt med detektor uden held, under selve udgravningsfasen blev feltet atter afsøgt dog fortsat uden resultat.

Udgravningsperioden var præget af megen regn, hvilket vanskeliggjorde observationer i fladen.

Undersøgelsens resultater

Der blev rømmet jord af et areal på ca. 1500 m², og der fremkom i alt 114 anlæg (A1-A114) bestående af stolpehuller, gruber samt diverse andre fyldskifter hvoraf de fleste kan tilskrives oldtiden. Særligt skal de to langhuse fra yngre romersk/germansk jernalder fremhæves.

Generelt lå anlæggene nogenlunde jævnt fordelt på hele udgravningsfladen dog tættest i midten samt mod nordøst, hvor også begge langhuse også var placeret. En del spredte og mere tætstående stolpehuller spredt på fladen, bl.a. en del i midten mod syd samt nogle lysere i nordøst, kunne tyde på rester af andre strukturer i form af hegnforløb og muligvis mindre staklader mv. Bl.a. kan det nævnes, at der i området syd for de to huse muligvis kan udskilles resterne af et dobbelt hegnforløb blandt feltets og søgegrøftens stolpehuller. Sikre konstruktioner ud over Hus 1 og 2 kunne dog ikke påvises

De meget lyse, karakteristiske stolpehuller med meget lidt humus i udgravningsfladens nordøstlige hjørne kan meget vel have en fortsættelse ind under den fredede skelgrøft, som udgør feltets nordlige afgrænsning, samt muligvis syd for denne, hvor der desværre blev gravet stolpehuller og kogestensgruber væk uden registrering i forbindelse med anlæggelsen af en tilkørselsvej til udstykningerne (jf. NÆM 2005:129 Stendyssevej Syd).

Da pløjelaget i området ikke var overvældende tykt, hvilket tyder på intensiv dyrkning, kan de forhistoriske anlæg være blevet forstyrrede, og dette kan så være årsagen til manglen på vægstolper samt tydelige staklader og hegnsforløb.

Hus 1

Resterne af det treskibede langhus, Hus 1, udgjordes af 5 sæt tagbærende stolper orienteret i stort set i øst-vestlig retning med en let afvigelse i SV/NØ-lig retning (A26, A27, A1, A24, A4, A6, A40, A43, A46 og A49). Afstanden i de enkelte sæt var ca. 2,2 m (alle mål fra stolpecentrum), mellem sættene var afstanden ca. 5 m dog 5,4 til det vestligste sæt og 4,6 fra A6 til A24. Husets længde fra østlige til vestlige stolpesæt var 20 m.

Diameteren på de tagbærende stolper var knap så markant typisk ca. 30-40 cm, og dybden varierede en del fra 14 til 52 cm, dog var dybdeforskellen i de enkelte sæt set hver for sig forholdsvis lille.

Der kunne ikke konstateres indre opdeling af huset eller vægforløb, selv om enkelte stolper evt. kan have udgjort rester af dette (A25, A2, A3, A39, A47, A48, A45, A41).

Der fremkom ingen direkte daterende fund hverken i husets anlæg eller i anlæggene umiddelbart rundt om. Derfor kan huset kun dateres ad typologisk vej, og derved sættes yngre romersk jernalder, dvs. i 3.-4. årh. e.Kr.

Hus 2

Resterne af dette treskibede langhus udgjordes af 3 sæt tagbærende stolper orienteret i stort set øst-vestlig retning (A8, A9, A20, A22/St. 2, A30 og A32). Afstanden i det østlige og vestlige sæt var ca. 2,3 m, mens det midterste var en smule bredere, ca. 2,7 m (alle mål fra stolpecentrum). Mellem sættene i øst var afstanden ca. 6,5 og mod vest ca. 6,8 m. Husets længde fra østlige til vestlige stolpesæt var godt 13 m.

Diameteren på de tagbærende stolper var typisk 50-60 cm (A20 dog kun 40 cm), og dybden varierede en del fra 6-52 cm, dog var dybdeforskellen i de enkelte sæt set hver for sig knap så markant.

Der kunne ikke konstateres indre opdeling af huset eller vægforløb, selv om enkelte stolper muligvis har udgjort rester af dette (A31, A22-St. 1, A7, A10).

Der fremkom ingen direkte daterende fund hverken i husets anlæg eller i anlæggene umiddelbart rundt om. Derfor kan huset kun dateres typologisk, og med sine tilsyneladende let indsnævrede gavle sættes til overgangen mellem yngre romersk og germansk jernalder, dvs. omkring 4.-5.

årh. e.Kr. Hus 2 er dermed er en smule yngre end Hus 1, og kan, trods sin mindre størrelse have udgjort den direkte efterfølger.

Det skal i øvrigt bemærkes, at Hus 1 og 2 under ingen omstændigheder kan have stået samtidig, idet de nu forsvundne vægforløb overlapper.

Genstandsfund

Der blev kun gjort yderst sparsomme genstandsfund: x1-x11 hovedsageligt bestående af ubrændte dyrekogler og -tænder samt lidt keramik, lerklining / brændt ler og et enkelt flintafslag, som desværre ikke kan dateres nærmere. Fundene blev gjort i gruber, stolpehuller eller i tilknytning til stolpehuller. Et enkelt - udateret - keramikfragment (x3) stammer fra overfladen - hvor der kunne tydeligt ses et større fyldskifte omkring selve stolpehullet ved anlæggets tegning, dette forsvandt dog meget hurtigt ved fladeskovling i forbindelse med stolpehullets snitning - omkring en tagbærende stolpe (A6) tilhørende hus 1. To fund af dyrekogler; x1 fra A4 (hus 1) og x7 fra A20 (hus 2) stammer fra tagbærende stolpehuller. Keramikfundene samt lerklining / den brændte ler og flintafslaget kan kun dateres bredt til oldtiden, et enkelt af keramikfragmenterne; x11 fra gruben A112 nær hus 1 skiller sig dog ud med en lille "knop".

De mange ubrændte dyrekogler udgør et lille udgravnings- og dateringsmæssigt problem. Enkelte kogler blev nemlig fundet enten i eller i tilknytning til tagbærende stolper fra begge huse (jf. afsnittet ovenover), men meget højt i anlæggene, og synes meget velbevarede (nærmest recente). Det er således usikkert, om koglerne sikkert kan henføres til stolpehullernes funktionstid eller om der er tale om nyere tids opblanding!

Konklusion

Sporene af de to nyfundne langhuse (beboelseshuse) fra romersk jernalder og tidlige germanske jernalder er vigtige brikker til forståelsen af det bebyggelsesmønster, der efterhånden er ved at tegne sig for området vest for den nuværende Glumsø By. I de seneste år er der således i området fremkommet en del fund, der har bragt nyt lys til kortlægning af den sene oldtids bebyggelsesstruktur i på plateauet ovenfor Glumsø Sø.

Allerede tilbage i 1996 blev det første af jernalderens gårdsanlæg udgravet ved Spurvevej på plateauets nordside få hundrede meter nord for det aktuelle udgravningsområde (NÆM 1996:111, Stendyssegård). Ved denne undersøgelse fremkom spor efter mindst to langhuse fra perioden yngre romersk jernalder/ældre germansk jernalder (tiden ca. 200-500 e.Kr.). Bopladsområdet kunne dog ikke totaludgraves, men det var tydeligt, at bebyggelsessporene strakte sig videre udenfor undersøgelsesområdet. Hvor mange gårde bebyggelsen på dette sted har bestået af, kunne således ikke afklares. Interessant ved udgravningen ved Spurvevej var også, at der indenfor gårdsområdet fandtes en gravlagt kvinde, hvis dragtudstyr viste, at hun måtte være begravet omkring år 200, dvs. samtidig med bebyggelsen.

Ligeledes fra yngre romertid (ca. 200-400 e.Kr.), og dermed overordnet set samtidig, er Hus 1 fra Stendyssevej Syd I, mens Hus 2, som det fremgår, er en smule yngre, idet det typologisk rækker ind i germansk jernalder, og nok skal dateres i tidsrummet 300-500 e.Kr. Stort set samme datering gør sig gældende for det langhus, der i sommeren 2005 blev udgravet kun ca. 50 meter nord for ved udgravningen på lokaliteten Stendyssevej I (NÆM 2005:104A)

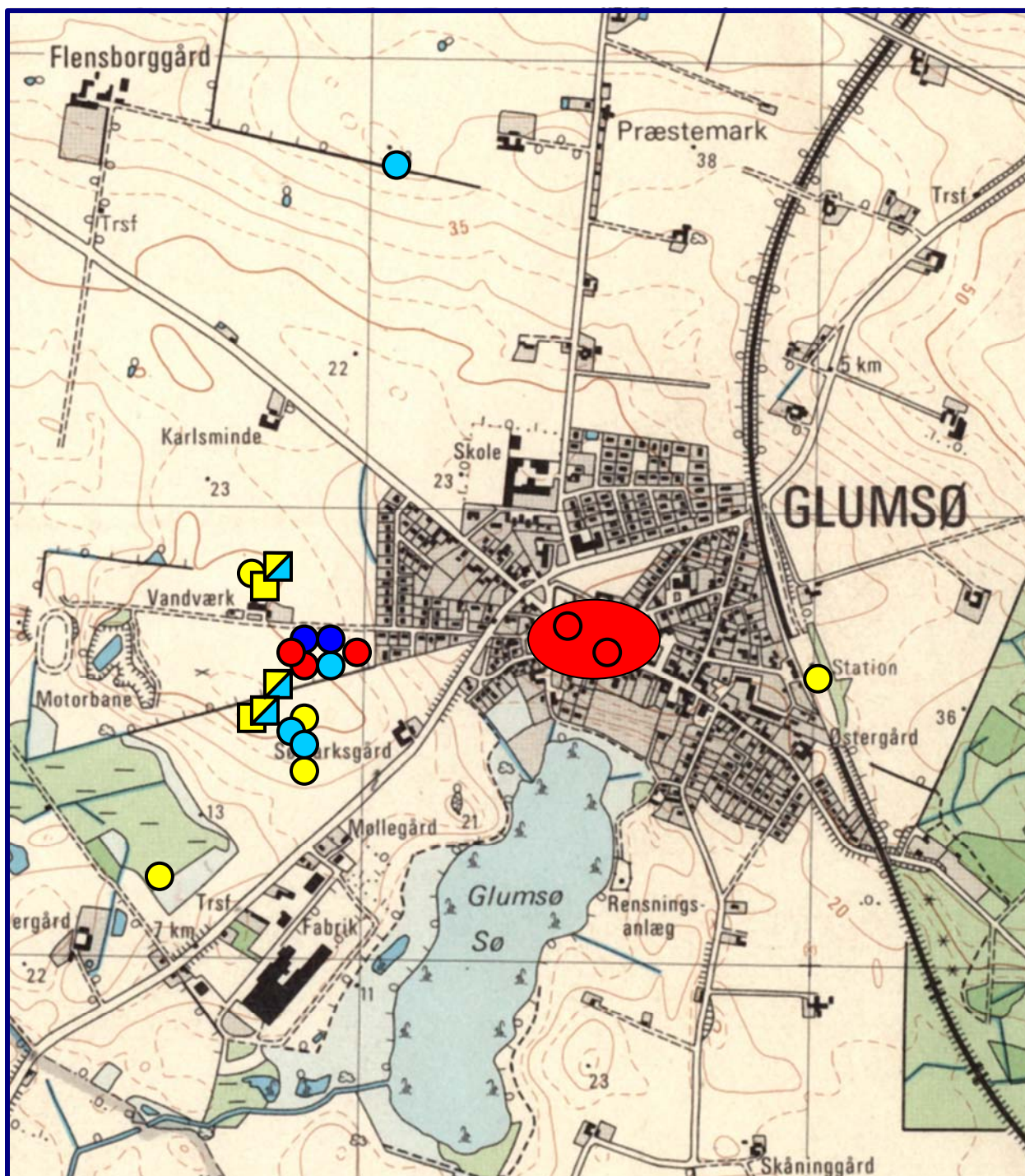
Videre kan det bemærkes, at der på markerne ved både Stendyssevej og Stendyssevej Syd som detektorfund er fremkommet en række forholdsvis fine dragtsmykker (jf. NÆM 2004:134 og 2004:137), hvis datering rækker fra ca. 200 e.Kr. og helt op til ca. 800 e.Kr. – altså ind i en periode (yngre germanertid/tidlig vikingetid), hvorfra vi stadig mangler de egentlige bebyggelsespor. Endelig er der udgravet offerfund fra romersk jernalder i mosedraget sydvest for bopladsområdet.



Tre detektorfundne dragtsmykker (fibler) fra markerne syd for Stendyssevej.

Ældst er skivefiblen tv. (yngre romersk jernalder, ca. 300 e.Kr), derefter korsfiblen fra germansk jernalder (omkr. 500 e.Kr) og yngst den drageomslyngede urnesfiblen th. fra den sene vikingetid omkr. år 1000

Det kunne være oplagt at se de udgravede langhuse på det højtliggende plateau vest for Glumsø By som udtryk for en flytning af en og samme gårdsenhed gennem 200-300 år – måske endog 400-500, om de sene løsfund også kan tages som udtryk for bebyggelse, der blot endnu ikke er



HUSTOMTER:

■ Yngre romersk jernalder

■ Yngre romersk jernalder/germansk jernalder

GENSTANDSFUND:

● Yngre romersk jernalder

● Ældre germansk jernalder

● Yngre germansk jernalder

● Vikingetid (rød raster markerer den ældste Glumsø By)

endelig, arkæologisk påvist! En sådan udnyttelse af arealerne, hvor gårdsenhederne ca. hver generation opgives og flyttes indenfor et afgrænset område, er karakteristisk for periodens bebyggelsesstruktur. En af årsagerne til denne flytten rundt, der i dag kan synes besværlig og upraktisk, var, at man derved forholdsvis let kunne udnytte det velgødede areal omkring den tidligere bebyggelse til dyrkning.

En anden tolkning ligger naturligvis i at se den nordlige bebyggelsen ved Spurvevej og de nyligt udgravede huse ved Stendyssevej mod syd som to separate enheder, der som nabogårde har ligget nær hinanden og begge benyttet plateauets ressourcer.

Da det desværre kun har været muligt at datere de forskellige huse mere overordnet ad typologisk vej, vil nærmere studier af den sjællandske husudvikling være nødvendig for at kunne besvare, hvilken af de to bebyggelsesmodeller, der kan anses for mest sandsynlig. Heldigvis er forskningen inden for dette felt højt prioriteret, og det vil forhåbentlig snart være muligt at nærme sig svaret for Glumsøs bebyggelse også.

Om der måtte være tale om en eller to gårdsenheder er imidlertid ikke det eneste interessante forhold, der gør sig gældende for området jernalderbebyggelse. I et lidt større perspektiv er bebyggelsessporene vest for det Glumsø interessante, da de formentlig udgør forgængeren for den fikserede middelalderlige landsby omkring den nuværende kirke. Glumsø nævnes således første gang i de middelalderlige kilder i 1281, men vurderet ud fra de arkæologiske spor er bebyggelsen formentlig allerede blevet anlagt i sin nuværende placering ovenfor Glumsø Sø på et tidspunkt i vikingetiden (ca. 800-1050). Med løsfundene fra markerne syd for Stendyssevej som mellemlid for perioden ca. 500/600-800 e.Kr., kan der således trækkes en linje fra den udgravede bebyggelse fra romersk og germansk jernalder og frem til kirkelandsbyen og nutidens Glumsø stik nord for Glumsø Sø.

Med en – måske – lidt stor håndbevægelse kan det således siges, at de seneste år udgravninger og detektorundersøgelser har givet os en næsten kontinuerlig bebyggelsessekvens fra romersk jernalder omkr. 200 e.Kr. og frem til i dag – stort set 1.800 års ubrudt historie!

Anlægsliste

A1 Tagbærende stolpe, hus 1.

Dia.: 40 cm. Dybde: 46 cm. Flad bund. Fyld: Mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister, nister af rødbrændt ler.

A2 Stolpehul ?

Dia.: 30x60 cm. Dybde: 15 cm. Fyld: Gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler.

A3 Stolpehul.

Dia.: 25 cm. Dybde: 5 cm. Fyld: Gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler.

A4 Tagbærende stolpe, hus 1.

Dia.: 45x50 cm. Dybde: 32 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister.

Fund: x1, ubrændt dyrekogle. Hvor i anlægget koglestammer fra er desværre uoplyst, men den kan muligvis stamme fra overfladen ligesom x3 i A6.

A5 Grube.

Dia.: 100x80 cm. Dybde: 30 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister.

Fund: x2, ubrændt dyrekogle.

A6 Tagbærende stolpe, hus 1.

Dia.: 40 cm. Dybde: 30 cm. Flad bund. Fyld: Mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler.

Fund: x3, keramikfragment (oldtid). Selve keramikfragmentet stammer dog ikke fra selve stolpehullet, som lå placeret i et større - overfladisk - fyldskifte, som forsvandt under fladeskovling, da anlægget blev snittet.

A7 Grube.

Dia.: 60x70 cm. Dybde: 30 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, heterogen - let opbl. med gulgrå, leret undergrund, sandbl. ler, enkelte trækulsnister, få nister af rødbrændt ler.

Fund: x4, ubrændte dyrekogler og -tænder samt lerklining.

A8 Tagbærende stolpe, hus 2.

Dia.: 60x50 cm. Dybde: 15 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler.

A9 Tagbærende stolpe, hus 2.

Dia.: 60x50 cm. Dybde: 22 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, enkelte trækulsnister.

A10 Stolpehul ?

Dia.: 20 cm. Dybde: 5 cm. Fyld: Gulbrun, let humøs, heterogen - opbl. med grågul undergrund, sandbl. ler.

A11 Stolpehul.

Dia.: 30 cm. Dybde: 20 cm. Afrundet bund. Fyld: Mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, enkelte trækulsnister.

A12 Stolpehul.

Dia.: 30x35 cm. Dybde: 15 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, heterogen - opbl. med gullig undergrund, sandbl. ler.

A13 Stolpehul.

Dia.: 30 cm. Dybde: 13 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun - lys gulbrun, let humøs, heterogen - pga. dyregang, sandbl. ler.

A14 Stolpehul ?

Dia.: 55x40 cm. Dybde: 10 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler.

A15 Stolpehul ?

Dia.: 50x35 cm. Dybde: 7 cm. Fyld: Lys gulbrun, let humøs, heterogen - opbl. med gullig undergrund, sandbl. ler.

Fund: x5, kogle (formodentlig endnu en ubrændt dyrekogle), mangler ved fundgennemgang efter udgravning!

A16 Stolpehul / grube ?

Dia.: 45x40 cm. Dybde: 23 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, en hel del ubrændte dyrekogler i fylden.

Fund: x6, ubrændte dyrekogler.

A17 Fyldskifte.

Dia.: 30 cm. Dybde: 2-4 cm. Uregelmæssig bund med nedsivninger. Fyld: Gulbrun - lys gulbrun, humøs, heterogen - opbl. med gullig undergrund, sandbl. ler.

A18 Stolpehul ?

Dia.: 45x40 cm. Dybde: 10 cm. Afrundet bund. Fyld: Gulbrun - lys gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler.

A19 Stolpehul.

Dia.: 60x40 cm. Dybde: 23 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, enkelte trækulsnister.

A20 Tagbærende stolpe, hus 2.

Dia.: 60x50 cm. Dybde: 35 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler.
Fund: x7, ubrændt dyreknogle, stammer muligvis fra anlæggets overflade.

A21 Kogestensgrube.

Dia.: 100x90 cm. Dybde: 25 cm. Flad bund. Fyld: Sortbrun (pga. trækul), humøs, homogen, sandbl. ler, hovedstore samt mindre ildpåvirkede sten spredt i fylden, meget trækul opblandet i fylden.

A22 To stolpehuller skjult i større grube / nedgravning, heraf tagbærende stolpe, hus 2 (St.1). Jvf. profiltegning i 1:20 på anlægsbeskrivelse. St.1 (Tagbærende stolpe, hus 2):

Dia.: 50 cm. Dybde: 52 cm. Flad bund. Fyld - Lag 1: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, enkelte pletter med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler.

St.2:

Dia.: 60 cm. Dybde: 45 cm. Flad bund. Fyld - Lag 6: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler.

Øvrige lagbeskrivelser (Lag 2 eksisterer ikke):

Lag 3 - Lys gulbrun - gul. Gul, leret undergrund, let opbl. med lys gulbrun, humøs, sandbl. ler.

Stratigrafien mellem stolpehul 1 og 2 er ikke helt tydelig i overfladen og de øverste 20 cm. pga. den opblandede undergrundsjord (Lag 3) bestående af gul, sandbl. ler. Til gengæld er stratigrafien tydeligere ned mod bunden.

Lag 4 - Dyregang; gulbrun - mørk gulbrun, usikker stratigrafi mellem dyregang og St. 1.

Lag 5 - Undergrund; gul, sandbl. ler.

Fund: x8, ubrændt dyreknogle, fundet i overfladen af St. 2.

A23 Stolpehul / grube ?

Dia.: 70 cm. Dybde: 20 cm. Afrundet bund. Fyld: Gulbrun, humøs, let opbl. med brungul undergrund ned mod bunden - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler. Nedsivninger og dyregange i bunden.

A24 Grube, dækker sandsynligvis over et tagbærende stolpehul, hus 1.

Dia.: 130x80 cm. Dybde: 52 cm. Flad bund. Fyld: Mørk gulbrun, humøs, spredte pletter med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister.

A25 Stolpehul.

Dia.: 30 cm. Dybde: 10 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler.

A26 Tagbærende stolpe + nedgravning, hus 1. Samlet dia.: Ca. 70 cm.

Stolpehul:

Dia.: 30x40 cm. Dybde: 30 cm. Flad bund. Fyld: Mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, enkelte trækulspletter.

Nedgravning:

Usikker afgrænsning i overfladen. Dybde: 30 cm.

Fyld: Gulbrun - gul samt områder med mørk gulbrun, humøs, heterogen - let opbl. med gullig undergrund, sandbl. ler.

A27 Tagbærende stolpe, hus 1.

Dia.: 40 cm. Dybde: 20 cm. Afrundet bund. Fyld: Mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, enkelte trækulsnister.

A28 Grube.

Dia.: 90x60 cm. Dybde: 40 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister.

A29 Grube.

Dia.: 90x60 cm. Dybde: 40 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister, enkelte nister af rødbrændt ler.

A30 Tagbærende stolpe, hus 2.

Dia.: 65x50 cm. Dybde: 26 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, heterogen - pga. dyregang samt let opbl. med gullig undergrund, sandbl. ler.

A31 Stolpehul ?

Dia.: 50 cm. Dybde: 13 cm. Afrundet bund. Fyld: Gulbrun - lys gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler.

A32 Tagbærende stolpe, hus 2.

Dia.: 50x55 cm. Dybde: 6 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler, enkelte trækulsnister.

A33 Stolpehul.

Dia.: 40x45 cm. Dybde: 25 cm. Afrundet bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, enkelte trækulsnister.

A34 Stolpehul.

Dia.: 40 cm. Dybde: 17 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, enkelte trækulsnister.

A35 Stolpehul.

Dia.: 40 cm. Dybde: 18 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler.

A36 Stolpehul.

Dia.: 40x45 cm. Dybde: 27 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler.

A37 Stolpehul.

Dia.: 40 cm. Dybde: 20 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund især ned mod bunden - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler.

A38 Stolpehul ?

Dia.: 30x40 cm. Dybde: 20 cm. Afrundet bund. Fyld: Mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler.

A39 Stolpehul.

Dia.: 40x45 cm. Dybde: 20 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, enkelte trækulsnister.

A40 Tagbærende stolpe, hus 1.

Dia.: 50x45 cm. Dybde: 29 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler, enkelte trækulsnister.

A41 Stolpehul ?

Dia.: 60x50 cm. Dybde: 12 cm. Afrundet bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister.

A42 Grube.

Dia.: 100x80 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun øverst mørk gulbrun ned mod bunden, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister, enkelte nister af rødbrændt ler.

Fund: x10, ubrændte dyreknogeter.

A43 Tagbærende stolpe, hus 1.

Dia.: 30 cm. Dybde: 5 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler.

A44 Slettet!

A45 Stolpehul + nedgravning.

Stolpehul:

Dia.: 40x45 cm. Dybde: 25 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, enkelte nister af trækul og rødbrændt ler.

Nedgravning:

Dia.: 85 cm. Dybde: 25 cm. Fyld: Gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler.

A46 Tagbærende stolpe, hus 1.

Dia.: 5x40 cm. Dybde: 15 cm. Meget uregelmæssig bund, hvoraf noget ligner en dyregang. Fyld: Mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, enkelte trækulsnister.

A47 Stolpehul.

Dia.: 35x40 cm. Dybde: 20 cm. Fyld: Mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister.

A48 Stolpehul ?

Dia.: 30x40 cm. Dybde: 4-8 cm. Niveaueet på anlæggets overflade hælder en del. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, heterogen - opbl. med gullig undergrund, sandbl. ler.

A49 Tagbærende stolpe, hus 1.

Dia.: 35x40 cm. Dybde: 14 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, let heterogen - opbl. med gullig undergrund, sandbl. ler.

A50 Slettet! Dyregange.

A51 Stolpehul ?

Dia.: 22 cm. Dybde: 2-4 cm. Skrå bund, samt en del nedsivninger. Fyld: Gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler.

A52 Stolpehul.

Dia.: 50x60 cm. Dybde: 24 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, heterogen, sandbl. ler.

A53 Stolpehul.

Dia.: 30x35 cm. Dybde: 12 cm. Afrundet bund med nedsivninger. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler.

A54 Stolpehul.

Dia.: 30 cm. Dybde: 20 cm. Afrundet bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, lys gulbrun mod bunden, humøs, heterogen - opbl. med undergrund ned mod bunden, sandbl. ler.

A55 Stolpehul.

Dia.: 28 cm. Dybde: 7 cm. Afrundet bund. Fyld: Gulbrun - lys gulbrun, humøs, heterogen - opbl. med gullig undergrund, sandbl. ler.

A56 Stolpehul.

Dia.: 28 cm. Dybde: 3-7 cm. Skrå bund. Fyld:
Gulbrun - lys gulbrun, humøs, heterogen - opbl. med
gullig undergrund, sandbl. ler.

A57 Stolpehul.

Dia.: 50x30 cm. Dybde: 10 cm. Flad bund. Fyld:
Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl.
ler.

A58 Stolpehul.

Dia.: 50 cm. Dybde: 12 cm. Flad bund. Fyld:
Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, let opbl. med gullig
undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler.

A59 Slettet! Dyreaktivitet.

A60 Stolpehul.

Dia.: 25 cm. Dybde: 11 cm. Afrundet bund. Fyld:
Gulbrun - lys gulbrun, humøs, heterogen - opbl. med
grågul undergrund, sandbl. ler.

A61 Stolpehul.

Dia.: 55x60 cm. Dybde: 12 cm. Flad bund. Fyld:
Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl.
ler, enkelte trækulsnister.

A62 Stolpehul.

Dia.: 50 cm. Dybde: 12 cm. Fyld: Gulbrun - mørk
gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund -
dog forholdsvis homogen, sandbl. ler.

A63 Slettet!

A64 Stolpehul.

Dia.: 50 cm. Dybde: 16 cm. Afrundet bund. Fyld:
Gulbrun, lys gulbrun ned mod bunden, humøs,
heterogen, sandbl. ler.

A65 Stolpehul.

Dia.: 30 cm. Dybde: 8 cm. Afrundet bund. Fyld:
Gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler.

A66-A69 Ej benyttet!

A70 Slettet!

A71 Stolpehul.

Dia.: 50 cm. Dybde: 22 cm. Flad bund. Fyld:
Gulbrun - mørk gulbrun, lys gulbrun i bunden og op
langs siderne, humøs, heterogen, sandbl. ler, spredte
trækulsnister.

A72 Stolpehul.

Dia.: 30 cm. Dybde: 15 cm. Afrundet bund. Fyld:
Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl.
ler, spredte trækulsnister.

A73 Slettet! Muld / overjord.

A74 Slettet! Dyreaktivitet.

A75 Slettet! Dyregang.

A76 Stolpehul.

Dia.: 30x35 cm. Dybde: 5 cm. Flad bund. Fyld:
Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl.
ler.

**A77 Stolpehul + nedgravning. Samlet dia.: 55 cm.
Stolpehul:**

Dia.: 35 cm. Dybde: 16 cm. Flad bund. Fyld:
Gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler.

Nedgravning:

Dybde: 5 cm. Fyld: Gulbrun, humøs, homogen,
sandbl. ler.

A78 Pæl / dyreaktivitet ?

Dia.: 15 cm. Dybde: 4 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun,
humøs, homogen, sandbl. ler.

A79 Stolpehul.

Dia.: 30 cm. Dybde: 5 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun,
humøs, homogen, sandbl. ler, enkelte nister af
rødbændt ler.

A80 Stolpehul.

Dia.: 35x40 cm. Dybde: 13 cm. Flad bund. Fyld:
Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, let opbl. med gullig
undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler,
spredte nister af rødbændt ler.

A81 Stolpehul ?

Dia.: 60 cm. Dybde: 20 cm. Afrundet bund. Fyld:
Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, let opbl. med gullig
undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler,
spredte trækulsnister.

A82 Stolpehul.

Dia.: 30 cm. Dybde: 9 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun
- mørk gulbrun, humøs, let opbl. med gullig
undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler.
Fund: x9, keramikfragment.

A83 Stolpehul.

Dia.: 30 cm. Dybde: 10-16 cm. Skrå bund. Fyld:
Mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, enkelte
trækulsnister.

A84 Stolpehul ?

Dia.: 50x60 cm. Dybde: 14-25 cm. Skrå bund. Fyld:
Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, let opbl. med gullig
undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler.

A85 Stolpehul.

Dia.: 30x35 cm. Dybde: 10 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, enkelte trækulsnister.

A86 Stolpehul ?

Dia.: 60x65 cm. Dybde: 26 cm. Afrundet bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler.

A87 Stolpehul.

Dia.: 30x35 cm. Dybde: 32 cm. Flad bund. Fyld: Mørk gulbrun, humøs, opbl. med gullig undergrund i den ene side - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister.

A88 Stolpehul.

Dia.: 40 cm. Dybde: 21 cm. Afrundet bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister.

A89 Stolpehul.

Dia.: 25 cm. Dybde: 12 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler.

A90 Stolpehul.

Dia.: 30 cm. Dybde: 18 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler.

A91 Stolpehul.

Dia.: 30 cm. Dybde: 15 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler.

A92 Stolpehul.

Dia.: 30 cm. Dybde: 18 cm. Afrundet bund. Fyld: Gulbrun, humøs, heterogen - opbl. med gullig undergrund, sandbl. ler.

A93 Stolpehul.

Dia.: 25x30 cm. Dybde: 10 cm. Afrundet bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler.

A94 Pæl ?

Dia.: 17 cm. Dybde: 3 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler, enkelte trækulsnister.

A95 Stolpehul ?

Dia.: 20 cm. Dybde: 4 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, heterogen - opbl. med gullig undergrund, sandbl. ler.

A96 Stolpehul.

Dia.: 20x25 cm. Dybde: 17 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler, enkelte trækulsnister.

A97 Stolpehul.

Dia.: 25x30 cm. Dybde: 8 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler.

A98 Stolpehul + nedgravning. Samlet dia.: 32 cm. Stolpehul:

Dia.: 25 cm. Dybde: 23 cm. Flad bund. Fyld: Mørk gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister.

Nedgravning:

Dybde: 20 cm. Fyld: Gulbrun - lys gulbrun, humøs, heterogen - opbl. med gullig undergrund, sandbl. ler.

A99 Stolpehul.

Dia.: 35 cm. Dybde: 18 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler.

A100 Stolpehul.

Dia.: 20 cm. Dybde: 9 cm. Flad bund. Fyld: Mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler.

A101 Slettet! Undergrund.**A102 Slettet! Undergrund.****A103 Stolpehul ?**

Dia.: 25 cm. Dybde: 4 cm. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler.

A104 Slettet! Undergrund.**A105 Stolpehul / pæl + nedgravning. Samlet dia.: 35 cm.****Stolpehul:**

Dia.: 17 cm. Dybde: 15 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler.

Nedgravning:

Dia.: 35 cm. Dybde: 13-14 cm. Afrundet op mod overfladen. Fyld: Lys gulbrun, let humøs, heterogen - opbl. med gullig undergrund, sandbl. ler.

A106 Stolpehul.

Dia.: 40 cm. Dybde: 10 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler.

A107 Stolpehul.

Dia.: 45 cm. Dybde: 8 cm. Let uregelmæssig bund pga. mange nedsivninger. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler.

A108 Stolpehul.

Dia.: 40 cm. Dybde: 2-6. Afrundet bund. Fyld: Mørk gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler, enkelte trækulsnister.

A109 Stolpehul.

Dia.: 30 cm. Dybde: 14 cm. Afrundet bund. En stor sten i (og udenfor) fylden dækker for ca. halvdelen af profilen. Fyld: Gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler.

A110 Stolpehul.

Dia.: 30 cm. Dybde: 14 cm. Flad bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler.

A111 En stor sammenhængende grube.

Dia.: 120x60 cm. Dybde: 20 cm. Afrundet bund. Fyld: Gulbrun - mørk gulbrun, humøs, homogen, sandbl. ler.

A112 Grube.

Dia.: 3x4 m. Dybde: 30 cm. i siden af gruben, men bliver dybere ind mod midten. Gruben er ikke snittet i bund pga. stor sten, der lå i bunden af profilen og ind mod centrum. Fyld: Mørk gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler, spredte trækulsnister, store pletter / områder med rødbrændt ler både i overfladen og længere nede i gruben, en del knytnevstore og større og mindre sten i fylden.

Fund: x11, lerklining / brændt ler, 1 stk. flintafslag, 3 stk. keramikfragmenter.

A113 Grube.

Dia.: 3x2 m. Dybde: 25-35 cm., dybere ind mod midten. Ikke snittet i bund! Ret skarp i kanterne - af nyere dato ? Fyld: Lys gulbrun - gulbrun - mørk gulbrun, humøs, heterogen - opbl. med gullig undergrund, sandbl. ler, en del knytnevstore sten i fylden.

A114 Grube.

Dia.: 3,5x2,5 m. Dybde: Over 65 cm. Ikke snittet i bund langs hele profilen pga. stor sten i bunden af gruben. Fyld: Mørk gulbrun, humøs, let opbl. med gullig undergrund - dog forholdsvis homogen, sandbl. ler, enkelte nister af rødbrændt ler og trækul. Forholdsvis skarp afgrænsning langs profilkanten mod undergrunden / nyere dato ?

Fundliste

x-nr.	Beskrivelse	Anlæg
x1	Ubrændt dyrekogle, stammer muligvis fra anlæggets overflade.	A4 - Tagbærende stolpe, hus 1.
x2	Ubrændt dyrekogle.	A5 - Grube.
x3	Keramikfragment (oldtid), stammer dog ikke fra selve stolpehullet.	A6 - Tagbærende stolpe, hus 1.
x4	Ubrændte dyrekogler og -tænder samt lerklining.	A7 - Grube.
x5	Knogle (formodentlig endnu en ubrændt dyrekogle), manglede ved fundgennemgang efter udgravningens ophør.	A15 - Stolpehul ?
x6	Ubrændte dyrekogler.	A16 - Stolpehul / grube ?
x7	Ubrændt dyrekogle, stammer muligvis fra anlæggets overflade.	A20 - Tagbærende stolpe, hus 2.
x8	Ubrændt dyrekogle, fundet i overfladen af St. 2.	A22- To stolpehuller skjult i større grube / nedgravning, heraf tagbærende stolpe i hus 2, (St.1).
x9	Keramikfragment.	A82 - Stolpehul.
x10	Ubrændte dyrekogler.	A42 - Grube.
x11	Lerklining / brændt ler, 1 stk. flintafslag, 3 stk. keramikfragmenter.	A112 - Grube.

Tegningsliste

- T1** Plantegning, 1:100. Den vestlige del af udgravningsfeltet.
- T2** Plantegning, 1:100. Den midterste del af udgravningsfeltet.
- T3** Plantegning, 1:100. Den østlige del af udgravningsfeltet.
- T4** Anlægsbeskrivelser A1-A89.
- T5** Anlægsbeskrivelser A90-A114.

NÆM 2005:129A
Stendyssevej Syd I
Feltoversigt
1:400